

Vlaams
Parlement

stuk **2475** (2013-2014) – Nr. 3
ingediend op 2 april 2014 (2013-2014)

Voorstel van resolutie

van de dames Katrien Schryvers, Else De Wachter, Lies Jans,
Cindy Franssen, Mia De Vits, Helga Stevens en Vera Jans

betreffende de erkenning van de slachtoffers van
historisch geweld en misbruik in jeugd- en
onderwijsinstellingen in Vlaanderen
en het omgaan met geweld in het algemeen

Tekst aangenomen door de plenaire vergadering

Het Vlaams Parlement,

- gegeven:
 - 1° de aanbevelingen inzake de aanpak van geweld tegen kinderen en jongeren van het Kinderrechtencommissariaat (dossier ‘Geweld, gemeld en geteld’ – 2011-2012);
 - 2° het eindrapport van het expertenpanel ‘Ondubbelzinnig kiezen voor erkenning – Historisch geweld en misbruik in jeugd- en onderwijsinstellingen in Vlaanderen – Analyse, duiding en beleidsaanbevelingen’ van 9 december 2013;
 - 3° het rapport over het ‘Experimenteel project 1712. Aanpak misbruik van volwassenen in gezagsrelaties – 1.01.2013–31.10.2013 – Werkingsverslag en beleidsaanbevelingen’;
 - 4° de gedachtewisseling met prof. dr. P. Adriaenssens over het rapport van het voornoemde expertenpanel;
- erkent de slachtoffers van historisch geweld en misbruik in jeugd- en onderwijsinstellingen in Vlaanderen en wil via een open brief aan de bevolking ook publiekelijk de verantwoordelijkheid die de samenleving daarin draagt, erkennen;
- stelt daarbij het volgende voorop:
 - 1° slachtoffers van historisch geweld en misbruik in jeugd- en onderwijsinstellingen in Vlaanderen vormen geen homogene groep en moeten op individueel en maatschappelijk vlak aanspraak kunnen maken op initiatieven die bijdragen tot erkenning, heling en herstel;
 - 2° de slachtoffers moeten nauwgezet gerespecteerd en ondersteund worden. Zij hebben de vrijheid om zelf de weg te bepalen die het beste kan bijdragen tot hun herstel, maar ze moeten daarbij – indien zij dat wensen – ondersteund worden. De ondersteuning moet breed zijn en ontmoeting, hulpverlening, erkenning en deskundig advies over de juridische mogelijkheden inhouden;
 - 3° diverse acties, zowel op het niveau van de betrokken instellingen als op de verschillende overheidsniveaus, moeten het leed van de slachtoffers publiekelijk erkennen (bijvoorbeeld een vermelding op de website van de betrokken instellingen, een permanente tentoonstelling of een symbool naar analogie van het Vlinderproject tegen zinloos geweld);
 - 4° er moet een onafhankelijke raad worden opgericht waar de slachtoffers terecht kunnen die daaraan behoefte hebben. De functies van de raad zijn:
 - a) slachtoffers op verhaal laten komen via een persoonlijk, individueel gesprek;
 - b) slachtoffers in contact brengen met lotgenoten;
 - c) slachtoffers de mogelijkheid bieden personen en instanties waar het geweld plaatsvond, te ontmoeten;
 - d) op verzoek van slachtoffers bemiddelen met instituties waar historisch geweld zich manifesteerde;
 - e) slachtoffers informeren en ondersteunen op weg naar hulpverlening;
 - f) slachtoffers informeren en ondersteunen op weg naar justitie;
 - 5° er moet in een voldoende aanbod en een deskundig aanbod van hulp- en dienstverlening worden voorzien, met ondersteunings- en begeleidingstrajecten voor de slachtoffers die daar behoefte aan hebben;
 - 6° men moet de slachtoffers erop wijzen dat zij altijd de mogelijkheid hebben om aangifte te doen van feiten bij de politie of het openbaar ministerie, zelfs indien zij vermoeden dat de feiten verjaard zijn. Indien de slachtoffers er behoefte aan hebben, moet er in deskundige ondersteuning voorzien worden om zo’n aangifte te doen;

- 7° een beperkt, gericht en casusgelieerd exemplarisch onderzoek moet worden opgezet met betrekking tot de prevalentie en incidentie van historisch geweld op kinderen en jongeren en met betrekking tot de mechanismen die die problematiek mogelijk maakten;
- stelt voor het heden en de toekomst het volgende voorop inzake geweld en misbruik:
- 1° de lopende en geplande beleidsacties in het kader van de aanpak van actueel geweld op en misbruik van kinderen en jongeren moeten worden voortgezet;
 - 2° permanente vorming en sensibilisering moeten in alle geledingen van de samenleving worden georganiseerd;
 - 3° de voorwaarden moeten worden gecreëerd om op tweejaarlijkse basis te kunnen rapporteren over de prevalentie en incidentie van actueel geweld op en misbruik van kinderen en jongeren in diverse contexten (welzijnsvoorzieningen, onderwijs, sport, vrije tijd en dergelijke). De behoeften en belangen van kinderen en jongeren moeten daarbij als uitgangspunt worden genomen. Daarbij moeten parameters worden ontwikkeld voor de monitoring van geweld op en misbruik en geweld van kinderen en jongeren;
 - 4° de infrastructuur van instellingen voor kinderen en jongeren – met of zonder een beperking – moet een veilige leefomgeving mogelijk maken, mede vanuit het gegeven dat misbruik en geweld ook onderling bij kinderen en jongeren plaatsvindt. In instellingen moet voldoende supervisie worden gegarandeerd om een veilige leefomgeving te creëren en het recht op integriteit en privacy van de kinderen en jongeren veilig te stellen;
 - 5° binnen de onderwijscontext moet meer aandacht worden besteed aan de problematiek van geweld en misbruik. Daarbij moeten kinderen een taal leren om over hun eigen lichaam te kunnen spreken. De scholen moeten daarbij worden ondersteund, alsook bij het uitbouwen van een stevig antipestbeleid op school;
 - 6° er moet worden voorzien in laagdrempelige ‘aanspreekpunten integriteit’ voor kinderen in scholen, in de hulpverlening en in de vrije tijd (bijvoorbeeld sportsector). De bespreekbaarheid van geweld en misbruik en het kunnen uiten van gevoelens moeten permanente aandachtspunten zijn in diverse opvoedingsmilieus. De eerstelijns hulpverlening moet sterker, nabij en beter worden uitgebouwd;
 - 7° de transparantie die van instellingen mag worden verwacht inzake geweld en misbruik van welke aard ook start met het ernstig nemen van meldingen of bewoordingen die wijzen op geweld of misbruik, en het erkennen tegenover slachtoffers van wat er gebeurd is; transparantie betekent niet dat het leed dat berokkend werd aan slachtoffers, zonder instemming van de slachtoffers en zonder dat zij zelf vinden er enige baat bij te hebben, wordt uitgesmeerd door diverse media;
 - 8° onderzocht moet worden of berichtgeving over geweld op en misbruik van kinderen en jongeren of zelfs soaps of films met geweld ten aanzien van kinderen en jongeren het voorwerp kunnen uitmaken van mediarijntlijnen naar het voorbeeld van de richtlijnen over berichtgeving rond zelfdoding. Een minimale vereiste is een verwijzing naar het meldpunt 1712;
 - 9° inzake de toegankelijkheid van het meldpunt 1712:
 - a) de mogelijkheid om geweld of misbruik te melden bij het meldpunt 1712 moet het voorwerp uitmaken van permanente campagnes;
 - b) om de aangiftebereidheid te verhogen moet het meldpunt 1712 ook de mogelijkheid hebben om face-to-facecontacten aan te bieden;
 - c) er moet in de mogelijkheid tot rechtstreekse doorverwijzing door het meldpunt 1712 naar bijvoorbeeld politie worden voorzien, zodat men slechts eenmalig zijn verhaal hoeft te doen, enkel op uitdrukkelijke vraag van het slachtoffer;

- d) het meldpunt 1712 moet volledig toegankelijk zijn voor slachtoffers met of zonder beperking;
 - e) de mogelijkheden tot melding bij het meldpunt 1712 moeten worden uitgebreid (cf. uren van beschikbaarheid en meldingen via mail en chat);
 - 10° kinderen en jongeren die het slachtoffer worden van geweld of misbruik, moeten worden aangemoedigd om dat te melden. De materiële en immateriële hinderpalen die dat in weg staan, moeten worden weggewerkt, rekening houdende met de resultaten van het nog lopende onderzoek daarover door Kind en Samenleving. Met de bestaande laagdrempelige meldpunten (onder andere Awel) worden afspraken gemaakt over doorverwijzing;
 - 11° het recht op (intern en extern) beklag voor kinderen en jongeren moet verder worden versterkt en geoperationaliseerd, waarbij de klachtenregeling voor kinderen en jongeren voldoende vertrouwenwekkend is;
 - 12° er moet worden geïnvesteerd in opleiding en permanente vorming met betrekking tot ethische ruimte en verantwoordelijkheid in het omgaan met verontrustende situaties in diverse contexten. Het vergt soms moed bij medewerkers van instellingen om vermoedens van geweld van welke aard ook uit te spreken; training moet meehelpen te vermijden dat zich een ‘cultuur’ van professioneel stilzwijgen ontwikkelt. Professionals moeten een stappenplan aangereikt krijgen dat hen helpt om met signalen van geweld jegens kinderen en jongeren om te gaan;
 - 13° het Vlaams Forum Kindermishandeling moet worden uitgebouwd tot een sterk en maatschappelijk aanwezig forum;
 - 14° er moet een werkvorm worden ontwikkeld voor het omgaan met actueel misbruik van en geweld jegens volwassenen in gezagsrelaties (welzijns- en gezondheidszorg, sport, vrije tijd, in religieuze middens enzovoort) en slachtofferhulp voor slachtoffers van geweld moet, waar nodig, op een meer langdurige basis mogelijk zijn;
 - 15° de hulp- en dienstverlening voor volwassenen achter het meldpunt 1712 moet worden ondergebracht in een structuur naar het model van de vertrouwenscentra kindermishandeling;
- vraagt de Vlaamse Regering bij de Federale Regering aan te dringen op de uitvoering van de aanbevelingen uit de volgende twee rapporten die betrekking hebben op federale bevoegdheden, namelijk:
- 1° het eindrapport van het expertenpanel ‘Ondubbelzinnig kiezen voor erkenning – Historisch geweld en misbruik in jeugd- en onderwijsinstellingen in Vlaanderen – Analyse, duiding en beleidsaanbevelingen’ van 9 december 2013;
 - 2° het rapport over het ‘Experimenteel project 1712. Aanpak misbruik van volwassenen in gezagsrelaties – 1.01.2013-31.10.2013 – Werkingsverslag en beleidsaanbevelingen’.